

Møt palestinske kvinner – støtt kampen

Dette er fortellingen om noen palestinske kvinner som deltok på det faglige kvinnekurset «Making Women Visible» i april 2019.

Kurset var det andre i rekka på flere, arrangert av Palestinakomiteens Faglige Utvalg Women's Department.

Bli med og styrk dem i kampen!

Palestinakomiteens Faglige Utvalg
Women's Department

Kvinnefaglig solidaritet - Arbeidsfolk forandrer verden العمال يغيرون العالم

VIPPS 54 66 70 konto nr. 0539 16 76617

<http://palestinakomiteen.no/faglig-arbeid/makingwomenvisible/>

Kvinner i kamp mot undertrykking og okkupasjon

Women's Department i Palestinakomiteens Faglige Utvalg holdt sitt «Making Women Visible» for annen gang i april 2019 for Women's Department i New Unions, Tulkarem, Palestina. Kurset vil vi fortelle om andre steder, her vil vi bare presentere dem som deltok.

Vi ble veldig imponert over disse kvinnene, hva de var på tross av hva de har blitt utsatt for, tålt og holdt ut, av trakassering fra israelske soldater og av utallige begrensninger på livet. Som en sa: All motgangen har vi brukt til å styrke oss. Hvordan klarer de å beholde livsgleden, håpet og omsorgen for ungene sine? Hvor kreative er de de ikke til å finne løsninger?

Alle var opptatt av kvinners virkelighet i det samfunnet de lever i, av økonomisk undertrykking fra okkupanten, av mulighet for arbeid, for arbeidsledighet for nyutdannede og kvinner, alle ønsker økonomisk selvstendighet, de er opptatt av å endre kultur og holdninger til kvinner.

Dette var ei gruppe med mye energi og entusiasme. De var aktive helt fra starten av. Vi mener de ble løfta politisk, at kurset var bevisstgjørende. Vi så hvordan de vokste under hele kurset, støtta hverandre, hvordan vennskap og bånd ble knytta. Hvordan de inkluderte oss i fellesskapet vårt og inviterte oss til å besøke landsbyene og kooperativene sine. Vi ga dem verktøy som de kunne bruke både privat og for å nå måla sine i det de jobba med.

Her kan dere møte noen av de tjue som deltok. De forteller hvor de kommer fra og hva de jobber med og hvordan de har kommet dit de er. Alle bildene er tatt mens de presenterer sine tanker og planer, hvilke utfordringer de ga seg sjøl for videre arbeid etter kurset.

Mai 2019, Palestinakomiteen FU's Women's Department

Bli med i solidaritetsarbeidet - støtt prosjektet!

Etter å ha gjennomført to kurs, med grundige oppsummeringer, har vi lært mye og gjort forbedringer i opplegget. Vi er fast bestemte på å videreutvikle prosjektet og fortsette solidaritetsarbeidet, og ser mange muligheter til videre arbeid. Bare arbeidskraft og økonomi setter grenser.

Vi vil

Først og fremst spre informasjon og drive solidaritetsarbeid i Norge
Søke kontakt med andre kvinnefaglige miljøer i Palestina
Arrangere egne kvinnefaglige studieturer
Lage egne kurs for opplæring av palestinske kursledere
Invitere kvinnelige fagforeningsaktivister til Norge

Hva kan du gjøre?

- ★ Invitere oss til å komme og fortelle om prosjektet Making Women Visible
- ★ Få fagforeninga eller organisasjonen din til å støtte prosjektet
- ★ Ta kontakt med oss for å få mer informasjon
- ★ Bli med i prosjektet. Vi ønsker at mange engasjerer seg, og det er plass til flere!

Økonomisk støtte

Økonomiske bidrag er en viktig og nødvendig del av solidaritetsarbeid. De fleste palestinske kvinner har dårlig råd, og vi dekker kursutgiftene. Felles finansiering gjør prosjektet mulig.

Derfor: VIPPS 54 66 70 merk Kvinneprosjekt

Ta kontakt!

Vi kommer gjerne til fagforeningsmøter eller andre steder og forteller om prosjektet. Kjersti: kjerstin@online.no

<http://palestinakomiteen.no/faglig-arbeid/makingwomenvisible/>

Bassma

Hun er en av dem som aldri kommer til å gi seg. Bor i flyktningleir, har 9 barn, 4 barnebarn, er aktivist, håndarbeidslærer. Hun fortalte om et ekstremt tøft liv:

«Mora mi døde da jeg bare var ei ung skolejente. Jeg hadde fire yngre søsken, en av dem en fem måneder gammel baby å passe på. Jeg var bare to måneder unna min siste skoleeksamen. Så ble faren min gift på nytt, og stemora mi var ikke hyggelig. Men på tross av alle vanskeligheter klarte jeg å fullføre skolen. Jeg fikk god støtte fra naboene, og jeg vil alltid være takknemlig for det.

Da søstra mi ble voksen, gifta foreldrene mine meg bort og sendte meg til Palestina. Familien til min nye ektemann var veldig konservativ, og jeg måtte forandre måten å være på, og også måten jeg kledde meg på. Det var veldig vanskelig. Til tross for all motgang kom jeg igjennom det.

Jeg bodde sju år i en flyktningeleir – ulovlig, på turistvisum. Det gjør jeg fortsatt, på attende året. Men jeg fullførte utdannelsen min, fordi jeg visste at mora mi ville ønska det. Jeg fikk fem døtre og deretter en sønn. Siden gjorde jeg opprør. Jeg hadde fått nok. Familien min var fattig og jeg hadde ingen sjølstendig inntekt men måtte stole på mannen min for å gi meg penger hver dag. Men jeg ville bli økonomisk uavhengig – og så ble jeg kjent med kooperativene.

Jeg tok så mange kurs jeg kunne, og de tre siste hjalp meg virkelig: Kurs om behandling av ull, veving og bruk av planter. Jeg var veldig stolt av min første lønning, som var 50 shekel (ca 125 norske kroner). Etter hvert ba kooperativet meg å lære opp andre. Jeg sa ja, ofte til ting jeg ikke kunne gjøre sjøl! Jeg tilbragte natta med å lære meg ting på Youtube, som for eksempel hvordan lage en jakke. Og neste dag og lærte jeg andre kvinner hvordan de kunne lage en jakke!

Jeg tar fremdeles kurs så ofte jeg kan. Det får meg til å føle meg levende».

Bassma's utfordring til seg sjøl:

«Jeg vil bruke fortellingen om hvordan jeg har lykket til å inspirere andre – og til å tjene penger sjøl! Min viktigste leksjon: Stopp aldri og se deg tilbake! Fortsett framover!»

Amna

Hun leder et kvinnekooperativ i en av de omliggende landsbyene til Tulkarem, og har vært midt i den politiske striden. Hun har vært utsatt for trakassering og undertrykking av politiske motstandere. Men hun har ikke gitt seg, men stått på sitt, tatt kampen og vunnet fram. Hun forteller om de utfordringene hun har overvunnet:

«Jeg grunnla kooperativet til tross for at det var stor motstand mot det i det lokale landsbyrådet. Rådsledere var tilknyttet Hamas og de mente at jeg skulle være det samme. Fatah var det rivaliserende partiet, men det var heller ikke støtte herfra. Til tross for at kommunen organiserte seg mot oss, satte vi i gang. De sendte sikkerhetsstyrken for å forhøre meg. De hadde en lang liste over anklager mot meg og min organisasjon. De prøvde å stoppe meg i å snakke på møter, men de greide ikke å kneble meg.

Sjøl innad i kooperativet var det noen som prøvde å diskreditere meg. De lagde også en liste over anklager og sa at jeg hadde hatt møter uten rådets tillatelse. Men jeg brukte møtereferatene til å bevise at de tok feil.

Når jeg møter noen utfordringer, gjør jeg bare mine egne undersøkelser. Jeg graver opp informasjon som støtter saken min. Jeg står opp for meg sjøl og bruker loven der jeg kan. Jeg måtte gjøre mye av dette for å holde på stillingen min da de prøvde å bli kvitt meg.

Da vi nylig hadde en stor matfestival, prøvde landsbyrådet å stenge meg ute. De hadde møter uten meg og prøvde å diskreditere meg overfor festivalarrangørene. Jeg måtte virkelig jobbe hardt mot sterk motstand

Til slutt har det endt opp med at arbeidet mitt har gjort kvinnekooperativet til den viktigste samarbeidspartneren og det viktigste kontaktpunktet for hele festivalen. Han som prøvde å ta knekken på meg så lenge måtte nylig innrømme på et møte at alt jeg hadde oppnådd på to år, er mer enn hva rådet hadde greid på 20!

Kamp nytter. Jeg har hele veien brukt demokrati og alltid konsultert gruppa mi. Jeg har aldri gått bak ryggen på mine samarbeidende medlemmer, men vært åpen og ærlig. Det vil jeg fortsette med!»

Dalia

Hun er student, tar lærerutdanning, men jobber også ved siden av. Hun kommer fra Biforin Village. I landsbyen har hun etablert et kvinnekollektiv for arbeidsledige kvinner som vil ta utdanning, jobbe og være uavhengig, siden nyutdannede har store problemer med å få jobb. Her har de etablert et godt støttenettverk.

På kurset holdt hun en appell om hvordan stole på seg selv, ha tro på seg selv, hvordan tåle uenighet og hets:

«Mitt slagord er: «hvis en kvinne vil noe, gjør hun det». Jeg jobba mens jeg studerte, ikke fordi jeg måtte det, men fordi jeg valgte det. Jeg ville ha erfaring i å være sammen med andre mennesker og å være uavhengig. Ved å gjøre det og være vellykka vil menn se at vi kvinner kan gjøre uante ting

når vi bestemmer oss for det.

Jeg sto opp mot mennene i klassen min i diskusjoner om kvinner, religion og kultur. Mennene sa at kvinner ikke burde fortsette med videreutdanning da de bare ender opp på kjøkkenet! Jeg argumenterte mot dem, og til slutt ble læreren enig med meg og fortalte dem at de tok feil. Menn ser ofte ned på kvinner fordi de er emosjonelle, men vi gjør følelser om til ferdigheter - kjærlighet, giverglede, omsorg og forståelse.

Vær stolt av deg sjø!

I framtida vil jeg fortelle datteren min om alt det jeg har gjort, så hun også kan være stolt av meg og lære av mitt eksempel».

Haneen

Hun er 20 år, sosialarbeider, jobber som frivillig i Røde Halvmåne, er aktiv i Women's Department. Hun studerte til sosialarbeider ved det åpne universitetet selv om hun ble frarådet av faren sin. Begrunnelsen var at ugifte kvinner som jobber får lave lønninger fordi de forventes å forsvinne når de gifter seg, og blir sett på som midlertidig arbeidskraft.

På kurset lagde hun seg følgende oppgave: Dersom hun var helseminister hvordan ville hun øke status og lønn for helsearbeidere.

«I helsesektoren er 45% av arbeidstakerne kvinner. Vi må forbedre deres arbeidsforhold, og vi må gjøre det kontinuerlig. Folk jobber lange dager og nattskift, det er mye press på jobb og ingen arbeidstidsordning.

Arbeidstidsordning er helt nødvendig, det er noe av det viktigste vi må gjøre.

Jeg ville øke lønna. Sykepleiere som jobber med smittsomme sykdommer bør få ekstra lønn og forsikring for å dekke risikoen denne jobben innebærer. Jeg ville lage en overordna økonomisk plan for å dekke økte utgifter til lønn i helseyrkene.

Deretter ville jeg innføre et system med moralsk støtte til arbeidstakere. Sykepleiere får skylda når det blir gjort feil på sykehuset. Et godt ord har langvarig virkning. Moralsk støtte må aldri undervurderes».

Marah

Hun har studert musikk, skuespill og teater, er skuespiller, leder for ungdomsorganisasjonen i New Unions. Hun er interessert i alt som har med kvinner å gjøre og hadde lagd en flott plan for hvordan hun skal nå målene sine gjennom å jobbe gjennom organisasjonene:

«Hvordan skal jeg møte andre kvinner som kan jobbe sammen med meg med musikk og teater?

Gjennom å delta på trening og workshops som har med kunst å gjøre. Det er der man finner dem.

Særlig i organisasjoner som støtter kvinner.

Og i ungdomsorganisasjoner, og i nettverk som binder kunstnere sammen.

Jeg har møtt folk gjennom New Unions, og gjennom dette kurset. Jeg har møtt en regissør gjennom dette og skal jobbe med en film sammen med ham».

Isaf

Familien ønska ikke at hun skulle ta utdanning. Men hun gjorde det likevel. Hun studerte IT og er nå sekretær i Women's Department.

Familien hennes har vært utsatt i trefninger med den israelske okkupasjons hæren. Hun ble sjøl skutt i 1988, og mista en sønn i den andre intifadaen i 2002. Siden har hun fått 2 barn til.

Mannen hennes kunne ikke jobbe på 12 år, også etter en skuddskade.

Men de ønsker å være økonomisk uavhengige. Hun gjør alt hun kan for å ta vare på alle rundt seg.

Isaf's utfordring til seg sjøl: Hvordan skal jeg drive en vellykka lokal valgkamp i landsbyen min?

«Kvinner er mitt fokus. Jeg trenger å stole på dem og bringe dem med oss i kampanjen. Det er særdeles viktig at vi gjenspeiler kvinners virkelighet.

Framgangsmåten min er å snakke ansikt til ansikt til folk, dele ut brosjyrer og dem ordentlig informasjon».

Roba

Hun er farmer og bonde og jobber i et kvinnekollektiv i en nærliggende landsby. Hun er opptatt av å bryte barrierer, og mener at det er blitt mer normalt for kvinner å gå ut i arbeid. Hun vil bli leder, og ønsker samarbeid med andre kvinner som også sitter i ledelse.

Så Roba's oppgaver framover er følgende: Hvordan kan jeg oppfordre og støtte andre kvinner til å bli ledere?

«Kvinner må:

Være modige. Lære kontinuerlig. Være effektive kommunikatorer. Være ledere. Være kreative. Kunne lytte. Snakke i offentlige forsamlinger. Dra nytte av andres feil. Være i kontakt med omgivelsene sine. Vær konsise og enkle. Ha innlevelse. Bruke ulike metoder for å kommunisere. Bygge tillit.

Kontroll over seg sjøl, disiplin og fleksibilitet er viktig. Man må være sterk og

ofte ta tøffe beslutninger. Vi må bygge et godt lag, være med og delta i laget og dele beslutninger med laget. Og vi har bruk forskjellige personligheter og evner!»

Areej

Er fra Nablus, sitter i landsbyrådet, jobber i et kooperativ for kvinner, er aktivist, har 5 barn. Hun brukte lang tid på å få barn, mannen ville ikke sjekke om det var han som var problemet. Det er høy arbeidsledighet blant kvinner, men Areej vil jobbe for at kvinner skal være økonomisk uavhengige, og hun vil slåss for det gjennom å stille til valg lokalt. Nå vil hun planlegge en kampanje for å bli valgt gjennom blant annet å utvikle kvinnelig nettverk

Hvordan skal jeg drive en vellykka valgkamp?

«Jeg vil forbedre og utvikle meg sjøl. Jeg må overvinne min sceneskrekk, akseptere kritikk og jobbe med det jeg kritiseres for.

Jeg vil bli kunnskapsrik om problemene jeg representerer. Jeg vil lære å snakke i intervjuer og gi fakta og statistikk når jeg snakker med media. Jeg starter i dag for å forberede meg så jeg er klar når valget starter. Jeg trenger å bli oppdatert om problemene som møter kvinnene i landsbyen min. Sivilsamfunnsorganisasjonene i mitt område vil hjelpe meg. Jeg trenger å bli kjent med mine motstandere og forstå kvoteringssystemet i forhold til kvinner.

Målet mitt er å være på første eller andre plass på valglista. Jeg vil nå kvinner på grasrotnivå, ikke bare dem på de øverste nivåene kommunen. Jeg vil lage min egen valgkamp, jeg vil ikke bli «forært» den av mitt politiske parti, sjøl om jeg må være en del av det på alle nivåer. Jeg trenger å bygge et godt lag rundt meg, spesielt rundt kommunikasjon».

Venstre: Maysarah

Som er datter av en martyr, og har måttet kjempe hardt for å holde slekta sammen. Nå hjelper hun andre kvinner med å få sine rettigheter.

Jobber for å gjøre seg økonomisk uavhengig. Da en lokal TV-stasjon besøkte kurset for å lage reportasje, var det Maysarah som holdt innlegg.

Høyre: Ibtisam

Hun har seks døtre og to sønner, men jobber like fullt i et kvinnekooperativ, som selger håndarbeidsprodukter og hjemmelaget mat. Hun sitter i landsbyrådet som eneste kvinne. Første gang hun stilte til valg tapte hun,

men ga seg ikke og prøvde på nytt. Nå vil hun lage en kampanje for å få andre kvinner til å bli valgt.

Venstre: Wafaa fant opp sin egen jobb med birøkt og salg av honning og tjener penger på det. Hun har en mann som ikke er sikkerhetsklarert av Israel, og er dermed uten fast inntekt. Alle, inkludert svigermor, venter at hun skal være hjemme og passe ungene, men mannen hennes støtter henne fullt ut. Birøkta gir helt nødvendige inntekter til familien.

Høyre: Amani er 30 år og ikke gift. Men hun har tatt utdanning, studert bibliotek og administrasjon. Hun ønsker å starte en kampanje for å få mødre til å lese for barna sine i biblioteket. Hun vil jobbe for å få finansiell støtte fra bibliotekene, og jobbe for å bygge et lese-nettverk i skoler, i landsbysentra og lignende steder.

